

Közérdek
 A lap megjelenik minden vasárnapon.
 Feltétlenül meg kell adni a címet.
 Hirdetőknek meg kell adni a címet.
 A lap megjelenik minden vasárnapon.
 Feltétlenül meg kell adni a címet.
 Hirdetőknek meg kell adni a címet.

KÖZÉRDEK

Szerkesztő: Deák-u. 8.
 A lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
 Hirdetőknek meg kell adni a címet.
 Kiadóhivatal: István-utca 9.
 A lap anyagi részét illető közlemények az előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadóhivatal: István-utca 9.
 Kiadóhivatal: István-utca 9.

BUDAPESTI MEGYEI SZABADELVU KOZONSEGEMEK HETILAPJA.

Lassan de biztosan haladunk.

Ujpest, június 2-án.

Hová? A halálba?
 Nem!

A kényszerhelyzetbe, a melyben már nincs választás, a mikor minden és mindenki, az idő, a körülmények s az emberek egyaránt arra kényszerítenek, hogy a tények előtt meg kell hajolnunk, a feltételeket el kell fogadnunk, a midőn már semmit sem tehetünk sem magunk, sem a község javára, a midőn kezdet keil szorítanunk azokkal, a kik kárunkra s a község kárára kihasználják tétlenségünket, tájékozatlanságunkat, a kik gunyosan nézik vergődésünket, és szármalmas mosolylyal fogadják esetleg jegyzőkönyvi köszönetünket, azért, mert kegyesek voltak a homlokunkra szögezett revolvert el nem sütni, kegyesek voltak a nyakunkra dobott kötéllel meg nem fojtani.

Ha azt hiszik, hogy ellassan de biztos haladásért a kényszerhelyzetbe az előjáróságot, a község biráját vagy főjegyzőjét okoljuk: akkor nagyon csalódnak.

A lassu, de biztos haladásnak a kényszerhelyzetbe egyes-egyedül csak azok az állandó és ad hoc bizottságok az okai, a melyeknek tagjai megelégszenek azzal, hogy tagokul választották; akik nehezteltek, haragudtak, eselszövényeskedtek s ellenzékieskedtek volna, ha meg nem választották volna, de kik kötelességeikre már nem gondolnak, a bizottsági ülésekről elmaradnak, s a közreműködéstől, a reájuk rótt kérdések megoldásától fáznak.

Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy a gazdasági és számvizsgáló bizottság például már hónapok óta vizsgálja az 1902-ik számadásokat, de még az év közepéig se haladt, mert hát ritkán ülésezik, s akkor is, a mikor ülésezik, alig vesz részt a számadások vizsgálatában egyikét bizottsági tag. A többi rá se hederít a községi számadásokra! De hát akkor minek választotta meg magát? S ha akarata ellenére választották meg, minek fogadta el a megválasztást? Ha magánügyei nem engedik, hogy a közügyeknek szentelje idejének egy részét, mért nem köszön le a bizottsági tagságáról, s mért nem ad helyet olyan községi képviselőnek vagy előjárónak aki nem pusztá czimnek tekintené a képviselőseget, a bizottsági tagságot, hanem örömet megfelelné a benne helyezett bizalomnak s pontosan teljesítené a köteleességét!

Jövőben tökéletesen elég lesz: ha Máty Lajost, Kárpáthy Józsefet és Konyha Gézárt választják be a gazdasági és számvizsgáló bizottságba, a többi hét eddig se vette ki a részét ennek a bizottságnak a működéséből, mindent rá bízott a nevezettekre, tehát valószínűleg jövőben sem reflektál erre a bizalmi tisztségre.

Megjegyezzük, hogy erről a bizottságról csak mellékesen emlékeztünk meg. Ez alkalommal főképen két ad hoc bizottságnak a munkátlanságával óhajtunk érdemileg foglalkozni.

Az első a közbizottság, a második a közvilágítási bizottság.

Köztudomásu dolog, hogy a község képviselőtestülete már hónapok előtt utasította a közbizottságot, hogy 30 nap alatt intézze el az építendő közbizottsággal kapcsolatos összes kérdéseket s tegyen jelentést a képviselőtestületnek.

A képviselőtestület fenti határozata és utasítása óta $4 \times 30 =$ tehát 120 nap mult el s a közbizottsági bizottság még a fülét sem mozdította meg s az előjáróság legbizalmasabb emberei sem tudják, hogy végzett-e valamit ez a t. bizottság s havégett, vajjon mit végzett?

Már pedig a 30 napi határidőt nemcsak a törvényhatóság rendeletével indokolta meg a képviselőtestület, hanem azzal is, hogy ha közbizottságunkat meg nem építjük a fővároshoz való csatoltatás előtt, akkor nemcsak még meglevő tőkénket elveszi a főváros, hanem megszárosainkat is arra kényszerítendi, hogy a budapesti vágóhidon vágassa le marháit, a mi által annyira megdrágul az ujpesti piacon a husnak az ára, hogy a bizonytalan keresetű ember soha — a bizonyos fizetéssel bíró ujpesti lakos pedig csak sátoros ünnepeken engedheti meg magának a húsévés fényűzését.

A közbizottság tétlensége, lassúsága olyan biztosan vezet ebbe a kényszerhelyzetbe, mint amily biztos az, hogy Mózes kőtáblájára csak tíz parancsolatot vésett és nem tizenegyet!

Azt kérjük a közbizottsági bizottság tagjaitól, hány 30 napra van még

Az élet utja.

Hányszor van az életben az,
 Hogy mellettünk megy, ki szeret.
 Nem is hisszük, — ajkunk nevet, —
 Hogy ő a méltó, az igaz.

Hányszor csaljuk meg magunkat
 Az álmok hazug képivel;
 Az érdemes: csak semmi, untat,
 Ha bár a szive vérzik el.

Elmegyünk egymástól messze,
 S nem látjuk egymást már soha...
 Nyom az élet zord keresztje,
 S az út, mit járunk: golgata...

Quo vadis...?

Itthon vagyok, ágyban fekszem,
 Gyertyám sem ég, nem melegszem.
 Feljajdulni, sirni vágyok,
 Könyeimre nem talalok.

Mi bajom van, mi fáj megint?
 Miért érzem ezt a nagy kínt?
 Miért tart fogva a fájdalom,
 Miért zokog minden dalom...?

Messze nézek, mit se látok...
 Körös-körül sötét átok,
 Itt egy leány, ott egy férfi,
 Fájdalmamat mind tetézi.

Mi lesz velem, minek élek?
 — Én Istenem, én úgy félek,
 E sötétség majd oda hajt,
 Hol nem hallják már a sóhajt...

Szívárvány.

Szívembe lassanként visszatér a béke.
 Elmulik az emlék fájó, gyötrő képe,
 S mint a természetben a télt tavasz váltja,
 Lelkem zord télét is űzi tavasz árja.

Tavaszi napsugár, reménység sugara,
 Bevonult a terhes fellegek közé.
 Komor, sűrű felhő félve néz a napra,
 Melynek nyájas fénye a földet öntöze.

Eloszik a felhő sötét gomolygása,
 Győzött a napsugár meleg ragyogása.
 Kettőjük tusáját végignéztem, várván,
 Mikor tűnik elő szinompás szívárvány.

Szívembe lassanként visszatér a béke...
 Sok fájó emlékek mulik már a képe.
 Arra várok én csak, jönnek-e már napok,
 Mikor lelkem felett is szívárvány ragyog.

Magyar Elemér.

A „Magyar Remekírók” új sorozata

Alig két esztendeje, hogy a Franklin-Társulat megindította a Magyar Remekírók nagyszabásu gyűjteményét s íme a napokban már az ötödik sorozat jelent meg; a megjelent 20 kötet után újabb öt kötet vonult be a magyar családok hajlékába, hirdelve a magyar irodalom halhatatlanságát s dicsőségét szerezve egyrészt a magyar könyvkiadó vállalkozásnak, amely ily óriási terv megvalósítását sikerrel vállalta, másrészt a magyar nemzeti műveltség önértékének erejét bizonyítva, amely szeretettel és lelkesedéssel támogatta a kiadót uttoró, korszakos vállalkozásában.

Az új sorozatnak talán legérdekesebb kötet az, amely Pázmány Péter válogatott munkáit illeszti be a Magyar Remekírók közé. A művelt nemzetek jogosult büszkeséggel tekintenek azokra a régi írókra, akiknek munkái a nyelv fejlettsége, az írás ereje és a tartalom jelentősége által azzal a kiváltságos tulajdonsággal ékeskednek, hogy a századok lefolyása után is élvezetet és tanulságot nyújtó olvasmány gyanánt szolgálni képesek, minél fogva nem az irodalomtörténeti ereklyék közé sorolandók, hanem a jövő nemzedékek javára is kamatozó szellemi kincsek értékét foglalják magukban.

A XVI. században, a művelt nyugati nemzetek nyelvével egyidőben, a magyar nyelv is magas irodalmi színvonalra emelkedett. A költészet mezején Balassa Bálint olyan műveket alkotott, amelyek a következő két században közösen forogtak és sok kiadást értek. A magyar prózát pedig

szükségük, hogy megbizatusuknak eleget tegyenek?

Azt kérjük a képviselőtestület tagjaitól, mikor fognak határozatainknak érvényt szerezni?

A közvágóhídi bizottságnál még fureszább alkotása, nem az Ur Istennek, hanem az ujjpesti képviselőtestületnek a közvilágítási-bizottság.

Ez a bizottság két-három év óta arra fordította összes szellemi erejét és intelligenciáját, hogy Wolfner Tivadar országgyűlési képviselőt, akit előzetesen megsértett, — az elnökség elfogadására kapacitált s évekre kiterjedő működésének abból áll az összes eredménye, hogy Wolfner Tivadar írásban is kijelentette, hogy nem óhajt a bizottság működésében részt venni, és hogy most a bizottság összes tagjai le szándékoznak állítólag köszönni.

Ha az a tisztelt közvilágítási-bizottság az elmúlt években legalább pályázatot hirdetett volna a közvilágítás összes nemeire: akkor legalább azzal vigasztalhatnók magunkat, hogy az Osztrák-Magyar légszesztársulat kénytelen lesz áráival, feltételeivel a versenyzők árához és feltételeihez alkalmazkodni, de így még eza vigasztalásunk sincs meg, mert a közvi ágítási-bizottság az ő megmagyarázhatatlan, indokolatlan s minden enyhítő körülményt nélkülöző eljárásával lassan, de biztosan olyan kényszerhelyzetbe juttatta már is a községet, amely helyzetben urrá tette a mostani Osztrák-Magyar légszesztársulatot.

A közvilágítási-bizottság lelkén száradjon az eddigi tétlenség, de a jövőt illetőleg azt kérdezzük tőle, hogy ha csakugyan le akarnak köszönni a tagjai mikor köszönnék le? mert a község érdeke legalább annyit megkívánhat tőlük, hogy őszintén beismerjék, miszerint a közvilágítás kérdéséhez vagy nem értenek, vagy nem akarnak érteni.

A képviselőtestület tagjaitól pedig azt kérdezzük, hogy mikor fogja a közvilágítási-bizottság működését számon kérni? mert ha még továbbis közönyösen nézi ennek a bizottságnak a tétlenségét, az idő pazarlását, akkor egyszerre csak megkondul az a bizonyos tizenkettedik óra, amelyben már nem lehet

semmit sem tenni s a község szőröstől-bőröstől ki leend szolgáltatva az ötven év óta sárga fényvel világító Osztrák-Magyar, tehátközösügyes légszesztársulatnak,

A lassan de biztosan való kényszerhelyzetbe juttatás lehet kényelmes, lehet hébe-korba jövedelmező eljárás, de sohasem lehet a községre nézve hasznos és így mindig bűnös eljárás.

* * *

H I R E K.

— Ujjpest község előjárósága f. évi május hó 30-án ülést tartott. Ez alkalommal felbontattak a községi szolgák ruházatára vonatkozó ajánlatok, melyek a pályázati hirdetésben kitűzött feltételeknek nem feleltek meg, az ajánlattevők új ajánlat beadására utasították. A cipőkre 3 ajánlat adatott be, ezek közül Hoffmann József 10 K, Sándor András 10 K, Klein Ignác 9 K 80 f. kért egy pár minta szerinti cipő elkészítéséért. Az előjáróság Klein Ignác ajánlatát fogadta el, mint legolcsóbbat.

Az előjáróság elfogadta az ujjpesti iskolai gondnokság azon ajánlatát, hogy az iskolák gondozását az iskola igazgatók fogják eszközölni, ha a község a gondozást iskolánként s évenként 120 koronával megváltja. Tekintve, hogy az előjáróságnak a gondozás, tatarozás, meszelés igen sok kellemetlenséget okozott s többé is került a múlt évben: nagyon természetes az ajánlatot elfogadta.

A váci-uti esatorna felső részének tisztítása Budapest és Ujjpest közös költségén történik. E célra mintán a esatornát vizsgálat alkalmával iszaposnak találtatott, az államépítészeti hivatal elszámolás kötelezettsége mellett 600 koronát kért a községtől. Az előjáróság az összeget kiutalványozta. Végül Fadrusz szobrára 10 koronát szavazott meg s a segély iránti kérvények és utalványok elintézése után az ülés véget ért.

— **Helyszini tárgyalás.** Az állat hulladékot kemence és gyepmesteri telep engedélyezése iránti helyszini tárgyalás f. é. június hó 3-án d. u. 4 órakor fog megtartani. A tárgyalásra: A rendőrség, a törvényhatósági és járási állatorvosok, Ujjpest előjárósága az Országos lótenyésztési társulat, Ebner Ede örökösei, Létay G. Friesz J. Ujjpesti kereskedelmi s iparbank gróf Károlyi Sándor, mint legközelebbi szomszédok hívtak meg.

— **Alapszabály-megerősítés.** A belügyminiszterium az ujjpesti közműves munkások szakegyletének az alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta és megerősítette.

— **Az ujjpesti izr. négyzet közgyűlése,** mely május hó 31-re volt egybehiva, de ha-

tározatképtelenség miatt nem volt megtartható június hó 7-én d. u. 3 órakor fog megtartani az ujjpesti kereskedelmi- és iparbank nagytermében. E közgyűlés a megjelendők számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

— **Építő ipari engedély érvénye és munkások bejelentése.** Azon építő-iparosok, a kik rendes lakhelyükön kívül megrendelt munkát e lvállalnak és teljesítenek, az idegen iparhatóság területén új iparengedélyt váltani és a lakhelyről magukkal hozott alkalmazottakat a vállalkozási helyre nézve illetékes iparhatóságnál, illetve iparhatóságnál bejelenteni nem tartoznak; ez utóbbi kötelezettség csak a vállalkozási helyen felfogadott alkalmazottakra nézve áll fenn. (A kereskedelmi miniszternek 1904. április 29-én 26.790. sz. a. hozott elvi határozata.)

— **Önálló iparüző is lehet tanonc.** Képesítéshez kötött iparoknál az illető iparos hiányzó képesítését azon időben is megszeresheti, a midőn mint önálló iparos képesített egyén alkalmazása mellett folytatja iparát. (A kereskedelmi miniszternek május 2-án 26.118. sz. a. hozott elvi határozata.)

— **Kuglizó-estély.** Az ujjpesti Katholikus Kör második kuglizó estélye f. hó 2-án tartott meg cigányzene mellett. Az estélyt a kör tagjai vidám hangulatban töltötték el.

— **Visegrádra!** Ez volt a jelszava az „Egyesület Villamosági részvénytársulat” dal és önképző körének június hó 2-án, amidőn katona zenekar kíséretében hajó kirándulást rendezett Visegrádra, ahol a „Mátyás királyhoz” címzett vendéglőben dal- és szavalattal, társasjátékokkal, szerelem és világpostával állatsereglet bemutatóival, lövészparódiával és táncszal szórakoztatta a vendégeit. A kirándulásban sokan vettek részt s kedélyesen mulattak.

— **Egyházi közgyűlés.** Az ujjpesti ág. hitvallású evangélikus egyház id. Benkovits Imre II-sod felügyelő és Geduly Lajos lelkész társelnöksége mellett f. é. május hó 29-én délelőtt 11 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését, amely az egyháztanács jelentését tudomásul vette, az 1903-ik évi számadásokat helyben hagyta, a felmentvényt a pénztárosnak, az ellenőrnek és az egyházi gondnoknak megadta; a vagyon- és teherkimutatást, az adókimutatást kulesát és az 1904-ik évi költségvetést helyben hagyta és elfogadta. Az egyház eddigi tagjainak a mandátuma lejárván, azoknak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s az 1904-től 1910-dik évig terjedő időre az egyháztanácsba a következőket választotta meg egyhangulag. Főfelügyelő: Gömöry Oszkár miniszteri tanácsos. Másodfelügyelő és pénztáros: id. Benkovits Imre. Gondnok: Klaudy Lipót. Fr. jegyző: Brankovics György. Aljegyző: Vrányfi Teofil. Ellenőr: Kezkes K. Tanácsosok: Csonka Gyula, Erős Antal, Fürst Rezső,

mely a felekezeti tusák hajójában tisztult meg és erősödött, a XVII. század első éveitől kezdve, majdnem négy évtizedre terjedő irodalmi pályáján utól nem ért tökélyel kezelte Pázmány Péter.

Rengeteg irodalmi munkásságot fejtett ki a magyar prózában ez az első nagy mestere, de munkái drága kiadásokban el voltak temetve s a Magyar Remekírók most megjelenő új kötetének jutott a dicsőség, hogy a Pázmány munkáinak kincses bányájából kiássza a legértékesebbet és művelődésünknek újra hatékony tényezőjévé tegye. A leghívatottabb tudós írónk, *Fraknói Vilmos*, rendezte sajtó alá Pázmány munkáiból ezt a 22 ives vaskos kötetet mai helyesírással. Két ives gyönyörű bevezetéssel kezdődik a kötet, amely Pázmány életének, politikai, egyházi és írói pályájának jellemzése közben klasszikus korpét is megfesti az akkori magyar társadalmi és közviszonyoknak is. A bevezetés Pázmány magyar munkáinak teljes bibliográfiájával végződik.

A kötet tartama két részre oszlik. Az első rész a *hívtató munkák* tömegéből válogat, a második rész, a prédikátort és a politikust mutatja be. Amulva olvassuk azt a csodaszép magyar nyelvet, amelyen Pázmány Péter háromszáz évvel ezelőtt irt s gyönyörködve tanulóuk tőle. De talán legmeglepőbb az a nagyszabású politikai egyéniség, amely Pázmány Péternek, I. Rákóczi

György erdélyi fejedelemhez irt 49 leveléből bontakozik ki előttünk. A harmincz éves háboru eseményei arra készítették Erdély fejedelmét is, hogy fegyvert ragadjanak s a katolikus Pázmány teljesen tisztában volt azzal, mily szüksége van Magyarországnak önállóságának a protestáns Erdély függetlenségére. Azt a mélységet, amely közte és az erdélyi fejedelmek közt vallási téren volt, áthidalta a haza- és fajszertet lángoló érzése, amely Pázmány lelkét hevítette és Pázmány vállalkozott az udvar és a fejedelmek között a közbenjáró szerepére.

Egy darab magyar történet az a 49 levél, amelyet Pázmány Rákóczihoz irt.

Igen értékes kötet az új sorozatnak a Bajza kötet is: *Bajza József válogatott munkái*. Bajzának három évtizedre terjedő irodalmi munkássága (1822—1851.) ujkori történetünk legnevezetesebb időszakára, politikai, társadalmi és irodalmi újjászületésünk korára esik, melynek előkészítésében, bomlasztó és átalakító küzdelmeiben neki is tevékeny része volt. *Badics Ferenc* bevezető essayje gyönyörűen jellemzi azt a kort, amelyben az új Magyarország egyik legéremesebb bajnokának harezeg egyénisége a vezetők sorában lelte áldásos életét. A kötet első felét Bajza költeményei foglalják le, öt csoportra osztva: Ifjúkor, Szerelem, Haza, Élet, Emlékezés, Balladák és Idegen költőkből. A kötet második felében a válogatott prózai munkák foglalnak helyet, be-

mutatva Bajzának sokoldalú egyéniségét, választékos ízléssel adva mindazt, ami a kritikusra, történészre, irodalomtörténészre és esztetikusra jellemző s e mellett maradandó becsü is. E rész tartalmából kiemeljük a következőket: Az epigramma teóriája; Vezérszó a Kritikai Lapokhoz; A regény-költészetéről; Nemzetiség és nyelv; gróf Koháry István; A Telekiek tudományos hatása.

Az új sorozat további két kötete *Arany János* és *Vörösmarty Mihály* munkáinak kiadását folytatja. Az előbbi amelyet *Riedl Frigyes* rendezett sajtó alá, Arany munkáinak harmadik kötete s 27 ivnyi vaskos kötetben a Toldi trilógiát tartalmazza.

A Vörösmarty-kötet, amelyet *Gyulai Pál* rendezett sajtó alá, Vörösmarty munkáinak ötödik kötete. Tartalma: a drámai költemények folytatása (Kineskeresők és Cillei és a Hunyadiak), Beszélyek és regék és a Pályalombok.

Az új sorozat ötödik kötete Szigligeti Ede munkáinak második kötete, amely a vigjátékíró Szigligetit mutatja be fejlődése minden fokán. A termékeny író vigjátékainak seregéből négyet közöl a kötet. Ezek: *Rózsa*, amely 1840-ben akadémiai jutalmat nyert, *Liliomfi*, amelyet 1849-ben adtak először, a *Házassági három parancs*, 1850-ben készült és *A nőuralalom*, amely 1862-ben Teleki-díjat nyert.

Ezt a kötetet *Bayer József* rendezte sajtó alá, bevezetésül nagyértékű tanulmányt ir-

Gruber János ifj. Jarmatzky Sándor dr., Kraft József, Komjáthy Gyula, Keczkés Sándor, Kael Lajos, Léderer Győző, Lenkey Márton, Molecz Károly, Müller János, Németh István, Páris Frigyes, Pószter György, Papp Sándor, Stubenvoll József, Stadler Jeromos, Tindula Mihály, Theisz Vilmos, Török János, Hasza József kántor. A közgyűlés végre, tekintettel arra, hogy Geduly Lajos lelkész immár 15 évet töltött el az egyházban s ez idő alatt az egyházfejlődése s felvirágozása érdekében rendkívüli buzgalmat fejtett ki: évi 200 korona állandó működési pótlékot szavazott meg részére.

— **A váci-ut megépítése.** Budapest új burkolási szabályzata, amely szerint a telektulajdonosok nagyobb járulékokat fizetnek az eddigénél, végre öt évi huza-vona után életbe lépett s a pénzügyi bizottság 1.188.138 koronát szavazott meg a Váci-ut kiépítésére, aminek mi újpestiek is nagyon örvendünk.

— **Kisiparosok vasárnapi munkaszünete.** A belügyminiszter legutóbb úgy határozott, hogy vasárnapi munkaszüneti időben kizárólag azok a kisiparosok dolgozhatnak, akik iparukat állandóan segédek, inasok alkalmazása nélkül gyakorolják. Az üzleti segéd személyzetet bíró önálló kisiparosok azonban saját személyükben sem végezhetnek ipari munkát.

— **Felhívás találkozásra.** Tisztelettel felkértem mindazokat, kik az újpesti polgári fiúiskola IV-ik osztályát az 1897-98-ik évben végezték, hogy ezimüket alólírottal a legközelebb összehívandó találkozó ezélejtől tudatni végezzék határozatot ugyanezen lap június 8-15-iki számaiban fog közölni. *Bier Deszö* (Újpest, Váci-ut 7.)

— **A művészeti és iparművészeti kiállítás,** mely f. é. június hó 10-ig marad nyitva, nemesak a délutáni, hanem a délelőtti órákban is megtekinthető. A sikerült kiállításra ismételtelen felhívjuk a nagy közönség figyelmét.

— **Halálozás.** Özv. Homolai Gusztáv né szül. Sztanyovszky Lujza május hó 27-én 52 éves korában hunyt el. Hült tetemeit f. hó 20-án nagy részvéttel kísérték ki az újpesti temetőbe.

— **Jókai Mór önmagáról.** (Önleírás és egyéb emlékezések.) Olvasmányok érdekesebb minden regényénél a nagy ember életírása, amely fordulatokban ép oly esodás, élményekben ép oly dúsakáló, mint Jókai bámulatos fantáziájának termékei. Pedig ez az életírás egy darab valóság, nemzetünk újjászületésének története, amelynek Jókai egy félszázadon át egyik vezető őrisa volt. A gyermekkor boldogsága; pápai és a kecskeméti diákevek forrongása; a szabadságharc eposzi méretű küzdelmei, melyek keretében esik Jókai és Petőfi barátsága és elszakadása, kapcsolatban Jókai

ván Szigligeti vigjátékairól. E bevezetés, amely kritikus szemmel taglalja Szigligeti darabjait, dióhéjban egész új elméletet adja az igazi vigjátéknak s nagyhangú frázisok helyett az igazság meggyőző egyszerűségével jelöli ki Szigligeti helyét irodalmunk és nemzeti művelődésünk történetében. A bevezetés vége Szigligeti drámaíró pályájának adatszerű illusztrálása. Az a 109 eredeti dráma, vigjáték, bohózat és népszínmű és az a 20 dráma fordítás, amelyet Bayer felsorol, a legkésebben beszél arról, mit jelent ránk nézve Szigligeti negyven éves pályafutása.

Ime, ezzel az öt kötettel gyarapítja az új sorozat a Magyar Remekírókat, az 55 kötetből az eredeti programhoz hűen a magyar irodalom kincsesházából a legkülönbözőbb korok kincseit ragadva ki és sorozva egymás mellé a sorozat keretén belül. Az öt új kötet a maga helyére beleillik a teljes gyűjteménybe, amely időrendben foglalja majd egybe remekíróinkat. A Pázmány kötet a 12-dik, a Vörösmarty a 26., a Bajza a 28., az Arany a 43. és a Szigligeti kötet a 48. kötet lesz a gyűjteményben.

Az új sorozat kiállítása mindenben a régi. Csupa díszes ékesített kötet, amelyeknek szépségével csak szoliditásuk versenyezhet. Az 55 kötetes teljes gyűjteménynek ára 220 korona s az egész gyűjtemény csekély havi 3 koronás részletfizetésre is megrendelhető.

és Laborfalvy Róza házasságának történetével; a bujdosás kora a világi katasztrófa után; az elnyomatás esztendei, mikor az irodalom ereje öntött lelket a csüggedőkbe; majd a kiegyezés új korszaka, amelyben Jókai dicsősége, a nagy írói jubileum nemzeti ünnepén világra szól már, — mind elvonulnak e kötetben szemünk előtt, mintha a világirodalom legklasszikusabb színjátékát élveznők. Az emlékezések e esodaszép könyve elé Beöthy Zsolt írt bevezetést. Jókai arezkéje és utolsó, ma még kiadatlan novellája elejének facsimiléje emeli a könyv értékét. A 24 éves amatorkötet ára bérmentesen szállítva, füzve 4 korona, egész bőrkötésben 6 korona s megrendelhető Budapest a Franklin-Társulat könyvkiadóhivatalában (III. Egyetem-utca 4.)

— **A pótdadó könyvek hitelesítése.** A ki május utolsó napjaiban Vác híres városában időzött annak komikus látványosságban volt része. Huszonegy községi adóügyi jegyző izzadva haladt a kir. adóhivatal épülete felé s görnyedve czipelte községének 1903-ik évi pótdadó könyveit, a melyeket a kir. adóhivatalnál pénzbírság terh mellett kellett f. é. június 1-ig hitelesíttetni. Vajjon nem volna egyszerűbb és észszerűbb a kir. adóhivatalnak valamelyik fogát piszkáló urát kiküldeni a községekbe, hogy a helyszínen hitelesítse azokat, a pótdadó könyveket? Így legalább nem kellene a pótdadó könyveknek Vácra sétálni s nem kellene 21 községi tisztviselőnek huszonegy napot mulasztani s a község költsége egy fillérral sem volna több, mint most, sőt ellenkezőleg kevesebb, mert az a kiküldött adótsízt három községnek is hitelesíthetné a pótdadó könyveit egy napon.

— **Az Ev. Ref. Egyház tavaszi táncvizsgálma.** Az újpesti ev. ref. egyház f. é. június hó 11-én a rákospalotai parkvendéglő helyiségeiben 1 korona belépti-díj mellett tavaszi táncvizsgálatot rendez. Jegyek a rendező bizottság tagjainál és este a pénztárnál kaphatók. Felülfizetések közzönettel fogadtnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Izletes ételekről és italokról gondoskodva lesz. A táncvizsgálom a jelzett napon kedvezőtlen idő esetén is megtartatik, mert elegendő fedett helyiség áll rendelkezésre. Hogy az ev. ref. egyház e tavaszi táncvizsgálma méltó legyen elődjeihez, hogy minden tekintetben sikerüljön, arról gondoskodik a 20 tagból álló rendező bizottság, amelynek élén *Vikár István* és *Geönczy Pál* mint elnökök, *Nagy György* mint pénztárnok, *Molnár Béla* mint ellenőr állanak.

— **Vác-járási tűzrendészeti felügyelő.** *Beniczky* alispán a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei tűzoltó szövetsége választmányának előterjesztésére a váci-járási és Vác r. t. város területére *Jüriczky Károly* újpesti lakost járási tűzrendészeti felügyelővé nevezte ki. A tűzrendészeti felügyelők közzhatszósági személynek és tűzrendészeti ügyekben szakközvegeknek tekinthetők.

— **Kávéház-megnyitás.** Az Arpád-ut elején lévő Széchenyi kávéház nemesak új gazdát kapott, hanem újja átalakított is. A kávéház új tulajdonosa *Guttmann*, a modern és magasabb izlés igényeinek teljesen megfelelően rendezte be Újpestnek ezt a régi helyiséget, amely már azért is megérdemli, hogy nemesak a megnyitás alkalmából folyó hó 4-én, hanem állandóan látogassa kávéházkedvelő közönségünk.

— **Tüz.** A május hó 29-ke és 30-ka közötti éjszakán kigyuladt dr. Hédervári S. Arpád-ut. udvari házában a teteje. A háztulajdonos nem sok kárt szenvedett, de annál többet szenvedtek a házban lakó szegény emberek. Ez alkalommal két szomorú tapasztalatra tettünk szert. — Az első az, hogy a tűzoltószerek a község házaiban a tűzjelzés után nem állottak rögtön indulásra készen és hogy tűzoltókat lámpával kellett keresni. A második az, hogy a tűzoltáshoz nem volt elegendő víz a veszedelemben forgó ház kutjában, s az átellenes házak egyikének a kutjából kellett azt a fecskendőbe átvezetni. Bizony ideje volna már, hogy az újpesti tűzoltóság kérdése véglegesen megoldatnék, s a tűzrendészeti törvény, illetőleg rendeletek a legszigorubbán végrehajthatnának.

— **A sztrájkok ellen.** *Tisza István* miniszterelnök a sztrájk törvényt kérő aradi iparosok küldöttsége előtt kijelentette, hogy a munkásoknak magasabb munkabérré való

törekvése jogos és emberileg méltányos dollog, a munkások erőszakoskodásait azonban ily esetekben nem fogja tűrni s rendeletet készül kiadni, amelyben utasítja a hatóságokat, hogy sztrájk esetén is a dolgozó munkásokat védje meg s a sztrájkoló munkásokat akadályozza meg a sztrájk alatt levő iparüzem menetének megzavarásában, valamint egyéb exzesszusokat se törjön. *Hieronymy Károly* kereskedelmi miniszter is érdekesen nyilatkozott ugyane küldöttség előtt a sztrájkokról. A közelebbi események — ugymond — eléggé meggyőztek mindenkét, őt is, afelől, hogy a munkásnép rétegeiben egy meg nem magyarázható mozgalom kapott lábra, amely máris sok bajt okozott. Nagyon érti és méltányolja, hogy a munkásság régióiban különféle szövetezések történnek. Ezekhez, amennyiben csakugyan a munkásnép jóllétét ezélezzák, szót se füzhetni, de ott, ahol az ily szövetezések a fennálló rendbe ütökzenek, ahol jogos érdekek ellen vonulnak fel s mások igazságos igényeit és egzisztenciáját támadják meg állást kell foglalnunk. Az a felfogása, hogy azokon a bajokon, amelyek a törvényhozás intézkedése nélkül is segíthetni, a kormány a saját hatáskörében fog segíteni.

— **Képlópás a Nemzeti Szalonban.** A Nemzeti Szalon állandó nyári kiállításán *Pörge Gergely* nagy erkölcsi sikert elért képesportjából egyik képet, mely újpesti vásárt ábrázol ellopták.

SPORT.

Football mérkőzések.

Lezajlottak a bajnoksáért folyó küzdelem utolsó mérkőzése is. A tavaszi forduló első helyén az Újpesti Torna Egyesület áll, még pedig a magyar footballsport történetében páratlan szép eredménnyel. Mind a hat ellenfelét legyőzve, elérte a legnagyobb pontszámot, a 12-tőt. A bajnoki mérkőzéseken 28 goalt rugott, míg kapujába csak háromszor jutott az ellenfél labdája. A mult vasárnapi mérkőzésen a meg veretlen „Budapesti III. ker. Torna és Vívó Egylet” volt ellenfele és ezt is játszi könnyedséggel győzte le. A második csapat méltó pendantja az első csapatnak, szintén veretlen s ugyan csak hatalmasan veri el konkurrensait a „szövetségi díj” körmérkőzésein, melynek biztos győztese lesz. Az U. T. E. játékosairól nincs mi újat írni, mind együtt és külön a megszokott jók voltak, tán csak az érdemel említést, hogy *Bej* helyett az első csapat kapuját *Mesko* védte, kinek elegáns és higgadt munkáját, jobbnak tartjuk előbbi ideges kapkodásánál, no meg szertelen pozolásánál. A III. kerületiek ez alkalommal mutatkoztak be Újpesten és első csapatuk gyors, fürgé játékával általános elismerést arattak. Védelmük kitűnő: *Paulin* és *Kozlák* önfeláldozó játéka, *Schmidg* és *Hirsch* buzgalma határt nem ismer. Második csapatuk azonban nagyon alatta II az U. T. E. II. tudásának, mely kénye-kedve szerint ezicázott vele és ha akarta volna, 9 helyett 18 goalt is elérhetett volna. A bírák tisztét, teljes pártatlansággal és sok szakértelemmel *Schubert* (M. U. E.) és *Szűsz* (33-as) töltötte be.

A nagyszámu, közönség által végig nézett mtschek részletes lefolyása a következő volt:

U. T. E. I. győz 6:1 a III. ker. I. ellen. A játék kezdetén III. ker. gyorslábú csatárai támadnak, de nemsokára U. T. E. jut fölénybe és veszélyeztetni ellenfele kapuját. Közben a bíró *Kusehnert* kiállítja, miáltal III. kerület jobb csatára kényelmesen lefut és erős lövését *...* korner révén mentheti *Molnár* I. A veszélyes sarokrugást *Mesko* lélekjelenete menti meg. Evvel aztán véget is ér a III. ker. támadó szerepe; Újpest csakhamar felvonul terefébe és egy kapu-előtti „rumli”-ból *Herezeg* kihalássza a labdát és megszerzi az első goalt. Ugyanigy rugja *Petz* a félidő vége felé a második goalt. A második félidőben teljesen Újpest uralja a helyzetet. *Petz*, *Prácsér* és *Herezeg* erős lövéseit *Kozlák* a III. kapusa szépen védi, de nem akadályozhatja meg, hogy *Barczay* — ki időközben *Prácsérrel* helyet cserélt — megne szerezze a harmadik goalt. Egy izben *Paulin* hatalmas rugása az U. T. E. kapuja elé esik, *Molnár* és *Mesko* sietnek a labda visszaküldésére, de mig egyik a másiktól várja a labda visszarugását, — a kölcsönös félreértés következtében

— az métóságteljesen a kapuba gurul. E kómikus goalra Újpest erélyes támadással felel és Herczeg a Molnár II. által ledolgozott labdát 4-szer, majd Petz, Fehér centerézését 5-ször küldi a III. ker. kapujába. Végre két percczel a játék vége előtt Szabó szabadul ki és Paulint kieselve, Baresaynak adja a labdát, ki jobbszélről gyönyörű lövéssel védhetetlen goalt lő; e szép lövésért a közönség Baresayt meg-meg-ujuló tapssal tüntette ki.

U. T. E. II. győz 9:0 a III. ker. II. ellen. Egyhangú játék, melyben az első félidő 5:0, a második 4:0 U. T. E. javára. Megemlékre méltók Faragó szépen helyezett lövései, mellyel egymaga 4 goalt szerzett. Novák (2), Mentschl, Winternitz és Nemes lötték a többi goalokat.

I R O D A L O M.

***Szociális mozgalmak.** Az a forrongás, mely szociális téren észlelhető, nem a jelenkor szülötte. Az ujkori haladás, mely a produktív munkának mind újabb és újabb tért nyit, egyuttal fokozza az igényeket. — Szaporodnak a javak, de nem lesznek könynyebbek azok az előfeltételei, melyek ezen javak élvezetét a termelésükben közreműködő emberiség számára lehetővé teszik. Ez a szociális harc, melynek mai formái a múlt század kezdetére nyulnak vissza, a mikor a nagy politikai átalakulásokkal karöltve merültek fel azok az égető kérdések, melyek az egész civilizált világot mozgásba hozták. — A Nagy Képes Világtörténet most megjelent 206. és 207. füzetében az ujkori reformokról igen érdekes részletek foglaltatnak. — A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marezali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal a kötet írója is. — Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbőr-kötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérré. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

***Olesó könyvtár.** Ennek a Gyulai Pál jeles szerkesztésében s a Franklin Társulat kiadásában megjelenő népszerű gyűjteménynek legújabb füzeté az 1346—1349. szám Garay János balladait és életképeit teszi olesó 80 filléres kiadásban hozzáférhetővé.

Az olesó könyvtár teljes jegyzéke ingyen kapható minden könyvkereskedésben.

— **A magyar bírodalom története.** Acsády Ignác hatalmas munkájának, melynek első kötetét olyan nagy tetszéssel fogadta a sajtó és közönség, tízenkét új füzetet fekszik előttünk. Ezek (22—33) a II. Ulászló megválasztásától a II. Rákóczy Ferencz felkeléseig terjedő időszakot tárgyalják ugyanazzal a módszerrel, mely a munka első kötetét teszi történelmi irodalmunkban páratlanul álló alkotássá. Az események ez új füzetekben is rendkívüli mélységű kulturtörténelmi háttérből alakulnak ki és keretükben a nemzet minden rétege képviselve van. A mi különösen meglep Acsády munkájának ebben a második részében, az az a biztosság és világosság, mellyel a Zápolyayak korát rájzolja. Ez az időszak ugyanis történelmünk leghomályosabb, tudományosan legkevésbé tisztázott korszakai közé tartozik, sőt a mit tudunk róla, azt is főleg a császári és a magyar udvari kamarilla érdekében és befolyásával készült kútfőkből tudjuk.

Ugy hogy valóban csak éles szem tud a szándékos ferdtés és leplezetés sűrű fátyolán áthatolni. Es az Acsády szeme áthatolt. Talán az első, ki a Zápolyayoknak igaz és világos jellemrajzát festette meg. A világosság általában is legfőbb jellemzője Acsády művének. Es ez annál nagyobb érdeme a kiváló szerzőnek, mert előadásába a nemzet olyan rétegeit is bevonja, melyekre eddig vajmi kevés figyelmet fordítottak. Mint az első kötetben, úgy a most megjelent füzetekben is hatásosan domborítja ki, hogy ezt a nemzetet a benne kialakult néposztályok összesége tartotta fenn, hogy dicsőségében éppen olyan része van a munka bajnokainak, a földmivelő jobbágyoknak, az ipar és kereskedelem uttoróinak és felvirágoztatóinak, mint a kard vitézeinek. Acsády ragyogó nyelvéről, stílusának emelkedettségéről, az első kötetéről megjelent bírálatok után felesleges szólni. Csak azt említhetjük még meg, hogy az újabb füzetek kiállítása szintén fényes és hogy a szöveget szebbnél szebb és tanulságos illusztrációk díszítik. Egy-egy füzet ára 60 fillér, kiadjuk az Athenaeum.

**Arpád-ut 4. sz. házban
üzlethelyiségek lakással s
még kisebb-nagyobb laká-
sok azonnal is kiadók.**

Pénzbeszédőt

keres előkelő életbiztosító intézet fix átalány és jutalék mellett. Csak óvadékképeseknek, kik az üzletszerzés terén eredményt mutathatnak fel, nyujtsák be ajánlataikat „G. A.” 1500. jelige alatt Goldberger A. V. hirdetési irodájába IV. Váci-utca 20.

Előkelő varró-intézet- megnyitás.

Újpest és Rákospalota intelligens közönségének érdeklődését kívánom felhívni azon házagpótló intézményre, melyet Újpesten létesíteni szándékozom.

Célja a jobb családok leányait és asszonyait

a női ruha-szabás és varrásban alaposan kiképezni.

Miután iskolám ezélja az, hogy a növénydekek a legegyszerűbb ruhától, a legelegánsabb utcai- és estélyi-öltözetek, sőt a korhű jelmezek elkészítésében tökéletes kiképzést nyerjenek, kizárólag csakis saját maguknak dolgoznak.

A tanfolyamra feltétlenül művelt úri családok hölgyei vétetnek fel.

Bővebb felvilágosítást nyujt saját lakásán.

Trozoniy Gézané 7—12

Újpesten, Deák-utca 59. szám Külön villa.

Fuchs Antal és József kö- és könyvnyomdája

Újpest István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalnak hírlapok és művek minden nyelvben, körlevelek, táblázatok, esketési, gyűlési és egyéb meghívók, gyászjelentések, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyetbeli nyomtatványok, szállítólevelek, falragaszok, vonalzott üzleti könyvek, folyóiratok stb. stb. a legmérsékeltebb árakon való elkészítését.